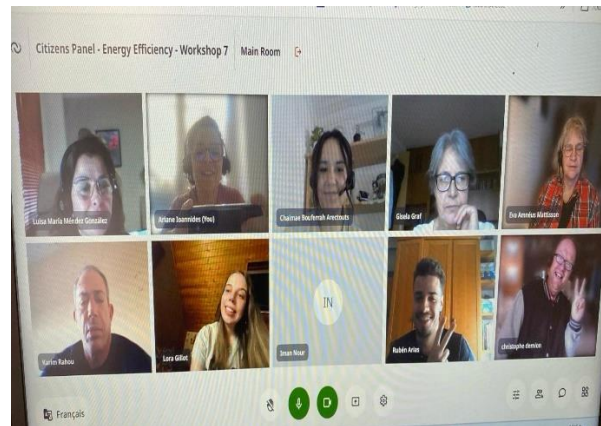




Energiatohokkuutta käsitlevä eurooppalainen kansalaispaneeli

Tiivistelmä toisesta istunnosta

[15.-17.3.2024]



Esteistä ratkaisuihin: Yhteenveto interaktiivisesta verkkoistunnosta

Energiatehokkuutta käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin toiseen istuntoon osallistui 144 henkilöä eri puolilta EU:ta. Istunto järjestettiin viikonlopun aikana verkkokeskusteluna Hyperfair-virtuaaliympäristössä ja Interactio-järjestelmässä.

Istunnon tavoitteena oli laatia ensimmäiset suositukset ensimmäisessä istunnossa yksilöityjen kuuden keskeisen aiheen pohjalta: kolme alakohtaista aihetta (rakennukset, liikenne ja energiainfrastruktuuri) ja kolme yleistä aihetta (sosiaalinen oikeudenmukaisuus, EU maailmantaloudessa, eri toimijoiden intressit).

Ensimmäisen istunnon tapaan kansalaiset jaettiin lauantain verkkotapaamisessa 12 alaryhmään. Keskusteluissa noudatettiin seuraavaa rakennetta:

- **Aivoriihi:** Kukin ryhmä käsitteli tiettyä aihetta ja pohti erilaisia tapoja parantaa energiatehokkuutta. Asiantuntijoiden ohjaamassa prosessissa kukin ryhmä laati 1-2 suositusluonnosta aiheeseen liittyen.
- **Kehittäminen:** Lyhyen tauon jälkeen kansalaiset tarkensivat suosituksiaan ja valitsivat ”lähettilään” esittelemään ne toiselle työryhmälle.
- **Palaute ja uudelleentarkastelu:** Iltapäivällä kutakin työryhmää pyydettiin käsittelemään toisen ryhmän suositusta ja kommentoimaan, täydentämään ja tarkentamaan sitä. Tämän

ansioista ryhmät saivat työskennellä useamman kuin yhden aiheen parissa ja aiheita tarkasteltiin kattavasti eri näkökulmista.

Toisen istunnon kolme kokouspäivää

Päivä 1

Energian pääosaston varapääjohtajan
Mechthild Wörsdörferin

tervetuliaissanat: ”*Energiatehokkuus
etusijalle -periaate koskee muutakin kuin
lainsäädännön soveltamista. Tämän
periaatteen ei tulisi koskea vain
kriisiaikoja, vaan kaikkia aloja kaikkina
aikoina.*”

Tutustu kansalaisvaikuttamisfoorumin
kannanottoihin

Foorumilla esitetyissä kannanotoissa
keskityttiin yhdeksään ulottuvuuteen,
jotka liittyvät energiatehokkuuden
parantamiseen: tietoisuus,
energiaremontit, tuet, liikenne,
solidaarisuus, lämmitys, vihreän energian
varastointi, keventäminen, vihreät ja
kunnioittavat tilat.

Asiantuntijoiden kuuleminen

Osaamiskomitean asiantuntijat antoivat
palautetta ja tarjosivat
asiantuntemustaan ensimmäisen istunnon
sisällöstä, kun tulevia keskusteluja
valmisteltiin.

Päivä 2

Lauantaina keskusteluja käytiin
alaryhmissä. Virtuaalinen ympäristö
edellytti joitakin teknisiä mukautuksia
päivän alussa mutta mahdollisti
monipuoliset keskustelut ja näkemysten
vaihdon.

Aivoriihi keskeisistä aiheista

Osallistujat keskustelivat ryhmästään
riippuen joko tietystä alasta
(rakennukset, liikenne tai
energiainfrastrukturi) ja pohtivat,
miten alasta voitaisiin tehdä
energiatehokkaampi, tai monialaisista
kysymyksistä (sosiaalinen
oikeudenmukaisuus, EU
maailmantaloudessa tai sidosryhmien
erilaiset intressit). Tavoitteena oli saada
kattava kuva energiajärjestelmästä ja
sen osista.

Yhteydessä verkon välityksellä

Päivän päätteeksi osallistujat kutsuttiin
osallistumaan sosiaalisempaan ja
rennompaan tapahtumaan, jossa he
saattoivat viettää yhteisen tuokion
epävirallisemmissä merkeissä.

Päivä 3

Viimeisenä päivänä yhteisistunto jaettiin kahteen 75 osallistujan ryhmään. Tarkoituksena oli
vaihtaa näkemyksiä verkkoistunnosta ja reagoida suosituksiin. Esteet muuttuivat ratkaisuiksi -
osallistujilla oli mahdollisuus jakaa henkilökohtaisia tarinoitaan ja kokemuksiaan, kertoa, mitä
he olivat oppineet ryhmältään, ja pohtia suosituksen laatimiseen liittyneitä jännitteitä ja
haasteita.

Yhteisistunto:

Osallistujat havaitsivat, että vaikka he eivät olleet työskennelleet saman aiheen parissa tai he
lähestyivät aihetta eri kulmasta, lauantaina esitettyjen ideoiden ja ratkaisujen välillä oli
yhtäläisyyksiä ja niihin liittyi samanlaisia haasteita. Tarjoamalla henkilökohtaisiin kokemuksiin
pohjautuvia havaintoja paneeli pystyi laajentamaan osallistujien näkökulmia ja parantamaan
suositusluonnoksia, jotka on tarkoitus viimeistellä kolmannessa istunnossa. Jotkin kysymykset
jäivät vielä auki, ja niitä käsitellään paneelin viimeisessä istunnossa.

Paneelin toisen istunnon ohjelma

Päivä 1	
14.30-15.30	Tervetuliaissanat ja tutustuminen Hyperfair-ympäristöön
15.30-16.20	Ensimmäisen istunnon tulosten esittely ja kansalaisvaikuttamisfoorumin panos
16.20-18.00	Perusteellinen syventyminen ensimmäisen istunnon keskeisiin aiheisiin osaamiskomitean asiantuntijoiden kanssa
18.00-18.30	Katsaus päivään 2

Päivä 2	
9.00-9.30	Tervetuliaissanat, aihekohtaiset aivoriihet
11.00-12.15	Työvaihe 1: Ensimmäisen suosituksen laatiminen yhdestä keskeisestä aiheesta
13.45-16.30	Työvaihe 2: Yhden suosituksen parantelu esitettäväksi toiselle ryhmälle Työvaihe 3: Siilojen purkaminen, toisen ryhmän suositusten työstäminen
16.30-17.30	Pohdinta, sosiaalinen tapahtuma Hyperfair-alustalla

Päivä 3	
10.00-11.40	Osallistujat kahdessa ryhmässä: keskustelu suositusluonnoksista muiden osallistujien kanssa palautteen ja kysymysten keräämiseksi kolmatta istuntoa varten
12.40-13.25	Yhteisistunto: Edeltäviä keskusteluja koskeva palaute, Sylvainin kuvitettu esitys viikonlopun keskusteluista
13.25-14.00	Viikonlopun arviointi ja katsaus kolmanteen istuntoon

[Katso perjantain yhteisistunnon tallenne](#)

[Katso sunnuntain yhteisistunnon tallenne](#)

Asiantuntijoiden näkemykset kuudesta keskeisestä aiheesta

Yves Marignac, Association négaWatt, Ranska: *Miten energijärjestelmä toimii? Mitä energia-aloja se koskee?*

Linda Steg, psykologi: *Miten energiatehokkuus liittyy ensisijaisesti tiedon ja käyttäytymisen muutoksiin?*

Claudia Canevari, Euroopan komission energian pääosasto: *Mitä EU:n nykyisillä energiatehokkuuspyrkimyksillä on jo saavutettu?*

Arianna Vitali, The Coalition for Energy Savings: *Mitkä ovat tärkeimmät sääntelyyn ja byrokratiaan liittyvät näkökohdat, kun puhutaan energiatehokkuudesta?*

Camille Defard, Jacques Delors Energy Center: *Mitä mahdollisuuksia ja haasteita liittyy energiatehokkuutta koskevaan osaamiseen ja alan työvoimaan?*

Reinhard Six, riippumaton konsultti, energiatehokkuuden rahoitus: *Tuhannen taalan kysymys: energiatehokkuus etusijalle, entä rahoitus?*

Kahden asiantuntijan kommentteja yhteisistunnosta

Yves Marignac, Association Négawatt

”Energiajärjestelmä on monimutkainen. Sen ymmärtämiseksi meidän on analysoitava ja arvioitava sen kaikkia osatekijöitä. Olipa kyse sitten liikenteestä, rakennuksista tai energiainfrastruktuurista, meidän on varmistettava, että kaikki voivat tehdä samat muutokset. Kyse on sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Myös energiariippuvuus on otettava huomioon. Tällä hetkellä suurin osa EU:ssa käytetystä energiasta tuodaan muualta. Voisimme pohtia toista energijärjestelmää, joka perustuisi kiertotalouteen ja paikalliseen talouteen.”

Linda Steg, ympäristöpsykologian professori

”Kun korostamme käyttäytymisen muutoksesta saatavia ympäristöhyötyjä, ihmiset ryhtyvät todennäköisemmin toimiin, jos he vain tietävät aiheesta tarpeeksi. Kansalaisten näkemät ehdotukset eivät aina ole toteuttamiskelpoisia tai ne eivät houkuttele toimimaan (esim. vuokra-asuntojen eristäminen omistajan näkökulmasta, sähköajoneuvot, jotka ovat monille liian kalliita). On muistettava, että uudet toimenpiteet hyväksytään helpommin, jos ne ovat tasapuolisia.”

Tärkeä luku

30 puheenvuoroa alaryhmissä

Osaamiskomitean jäsenet vastasivat lauantain aikana työryhmien esittämiin kysymyksiin kirjallisilla vastauksilla, ja jotkut osallistuivat myös suoraan keskusteluun alaryhmissä. Tästä oli kansalaisille apua keskusteluissa ja suositusten laatimisessa, ja samalla saatiin uusia näkökulmia, määritettiin keskeisiä osatekijöitä, selvennettiin joitakin teknisiä kohtia ja tarjottiin lisätietoa tietyistä aiheista.

José (72), Portugali

Millainen olo viikonlopusta jäi?

"Tapahtumasta jäi hyvä mieli, ja oli mielenkiintoista kuulla eri osallistujien kysymyksiä ja näkemyksiä. Tämä paneeli on todellakin oppimisprosessi. Asiantuntijoiden puheenvuorot olivat erittäin hyödyllisiä, sillä ne vastasivat kysymyksiimme ja syvensivät keskusteluja. Olen myös pitänyt yhteyttä joihinkin ensimmäisen istunnon aikana tapaamiini ihmisiin, ja pääsimme taas keskustelemaan tämän viikonlopun aikana."

Mikä oli tärkein asia, jonka opit istunnon aikana?

"Sain vertailla EU-maiden välisiä eroja: täällä Portugalissa on valtavasti byrokratiaa ja menettelyt ovat pitkiä ja vievät paljon aikaa, joten esimerkiksi uusiutuvan energian järjestelmän toteuttaminen ja siihen investoiminen on vaikeaa. Pääsin näkemään, miten energiayhteisöt voisivat toimia ratkaisuna energiansaannin varmistamiseen, energian tuhlauksen välttämiseen ja kustannusten alentamiseen."

Minusta kansalaisia olisi valistettava tästä aiheesta jo koulussa. Se on osa tulevaisuuttamme, ja kaikkien olisi opittava siitä."

Kerroitko paneelista läheisillesi?

"Minulla oli joitakin teknisiä ongelmia, ja pyysin kahta nuorempaa ystävääni auttamaan minua. Näin hekin pääsivät oppimaan energiatehokkuudesta, uusiutuvasta energiasta, liikenteestä, rakennuksista, byrokratiasta... Paneelissa keskusteltiin monista aiheista. Olen ymmärtänyt, kuinka tärkeää on, että kaikilla on mahdollisuus saada tietoa energiatehokkuudesta."

Kansalaisvaikuttamisfoorumin näkemykset

9 ulottuvuutta, 20 aihetta

Tietoisuus

Tietoisuuden lisääminen

Kokoukset ja näkemysten vaihto
kaikilla tasoilla

Kansalaisten valistaminen
lapsesta alkaen

Tiedotus kansalaisille
saatavilla olevista
vaikuttamistavoista

Kansalaisten kannustaminen
käyttäytymisen muuttamiseen

Solidaarisuus

Solidaarisuus
vastauksena ekologiseen

Energiaremontit

Yhteisesti toteutettavat
toimet

Energiatehottomien rakennusten
naratelu

Menettelyjen
yksinkertaistaminen

Valaistus

Valaistustapojen muuttaminen

Tuet

Tukien käyttöönotto ja tiukat normit

Verot vastuullisemman kulutuksen
edistämiseksi

Investoinnit energiankulutuksen
muuttamiseksi

Liikenne

Kestävän liikenteen
edistäminen

Saastuttavimpien
liikennemuotojen

Vihreät ja kunnioittavat tilat

Maisemien
kunnioittaminen

Kaupunkien
viherryttäminen

Lämmitys

Lämmitysjärjestelmien
tehokkaampi käyttö

Kaukolämpöratkaisujen
toteuttaminen

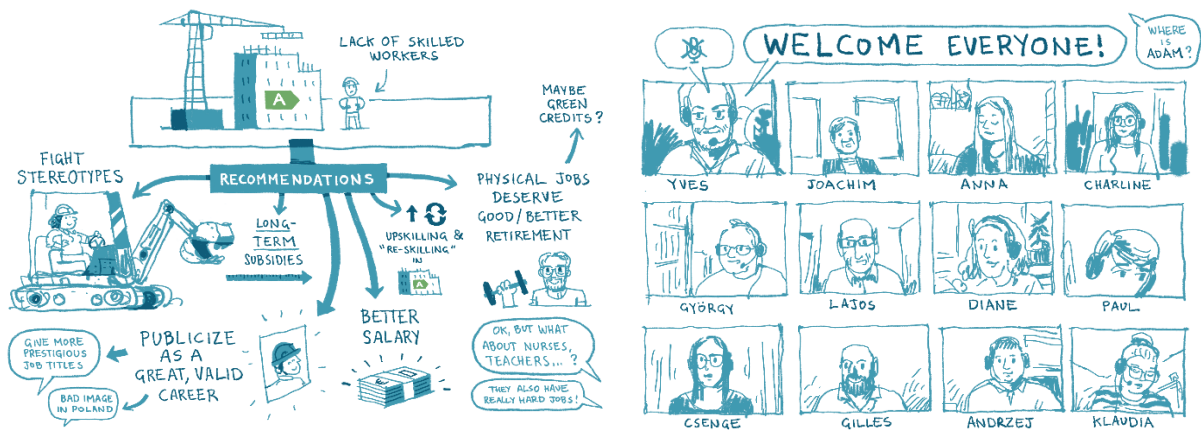
Vihreän energian tuottaminen ja

Vihreän energian parempi käyttö ja
varastointi

[Tutustu kansalaisvaikuttamisfoorumiin](#)

Viikonloppu livekuvittaja Sylvain Mazasin silmin

Sylvain Mazas laati istunnon keskustelujen etenemisestä graafisen visualisoinnin. Alla on esimerkki hänen työstään, jonka kiinnostava visuaalisuus rikastutti istunnon dynamiikkaa.



Kolme istuntoa ja niiden tavoitteet

Ensimmäinen istunto, 23.-25.2.2024: Kartoitetaan osallistujien kokemuksia energiatehokkuudesta sekä heidän tietämystään koko energiajärjestelmän suurimmista haasteista.

Toinen istunto, 15.-17.3.2024: Painopiste siirtyy haasteista ratkaisuihin; suositusluonnokset.

Kolmas istunto, 12.-14.4.2024: Yhteenvetokeskustelut, suositusten hyväksyminen.